

OPAS

pohjavesialueiden

kiinteistönomistajille

Pohjavesialueet ja niiden rajaukset

Pohjavesi on sade- ja sulamisvesistä maa- ja kallioperään suotautuvaa ja varastoituvaa vettä. Vedenhankinnan kannalta Laitilan merkittävimmät pohjavesivarannot ovat Pyhäranta–Laitila–Mynämäki harjujaksossa. Laitilassa sijaitsee yhteensä 8 pohjavesialuetta, joissa kaupungilla on käytössään 6 vedenottamoa ja lisäksi alueilla on kiinteistöjen omia rengas- ja porakaivoja.

Laitilan alueen kallioperä on lähes kokonaan Laitilan rapakiveä, minkä seurauksena pohjaveteen liukenee fluoridia, aiheuttaen vedenlaatuongelmia. Lisäksi ihmistoiminnan seurauksena pohjaveteen voi päätyä haitta-aineita, joiden puhdistaminen pohjavedestä on kallista ja usein käytännössä mahdotonta.

Opas pohjautuu Laitilan päivitettyyn pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaan. Opas on suunnattu pohjavesialueiden maanomistajille ja kiinteistönomistajille ja oppaan tarkoituksena on antaa tietoa pohjavesialueista ja niihin liittyvistä sääöksistä.

Vuonna 2015 voimaan tulleen vesienhoitolain muutoksen myötä pohjavesimuodostumat luokitellaan lähivuosina uudelleen.

Pohjavesialueen muodostumisalue rajataan geologisin perustein ja alueeseen kuuluvat myös sellaiset pohjavesialueeseen liittyvät kallio- ja moreenialueet, jotka olennaisesti lisäävät alueen pohjaveden määrää.

Pohjavesialueen raja osoittaa aluetta, jolla on vaikutusta pohjavesiesiintymän vedenlaatuun ja pohjaveden muodostumiseen.

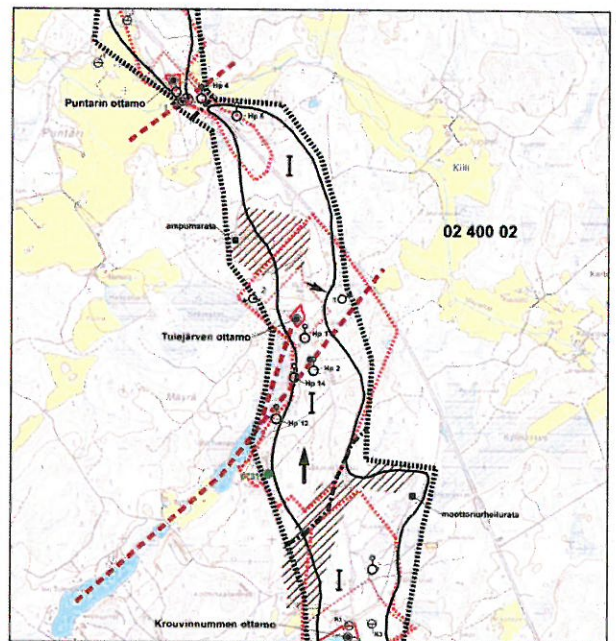
Pohjavesialueiden rajausten muuttaminen edellyttää yleensä laajoja maaperä- ja pohjavesitutkimuksia. Myös kiinteistönomistajan on mahdollista teettää alueellaan maaperätutkimus esimerkiksi pohjavesialueilla olevien peltöjen lannoituksia varten.

Osalle Laitilan kaupungin vedenottamoista on määrätty suoja-alueet ja niille on annettu suoja-alueääräyksiä. Suoja-alueen perustamista voivat vaatia vedenottamoluvan hakijan lisäksi myös asianosaiset (mm. maanomistaja) sekä viranomaiset. Luvat vahvistaa Etelä-Suomen aluehallintovirasto (AVI).

LAITILAN POHJAVESIALUEET

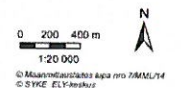
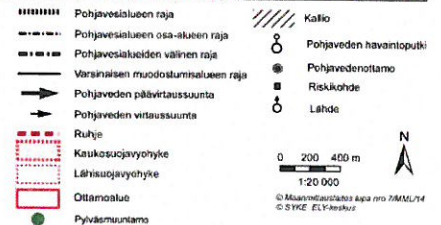
Pohjavesialue

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

POHJAVESIALUEKARTTA
LAITILA
02 400 02 Tulejärvi

Karttalehdet: 1133 01

Laki ja määräykset kieltävät pohjaveden pilaamisen

Eriyisesti pohjaveden suojeluun liittyvät vesilaissa oleva vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus sekä ympäristönsuojelulaissa olevat maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellot. Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden pilaaja on puhdistusvelvollinen. Vesilaissa pohjaveden muuttamiskiellon tarkoittamat toimenpiteet sekä muu yli 250 m³/vrk vedenotto edellyttävät vesitalouslupaa aluehallintovirastolta.

Laitilan pohjavesiä koskevia määräyksiä on annettu kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä, rakennusjärjestyksessä ja vedenottamoiden suoja-alueääräyksissä sekä kaavoissa. Huomionarvoista on myös kaupungin jätehuoltomääräykset. Määräyksiä päivitetään ajoittain, joten tarkista määräykset ennen hankkeisiin ryhtymistä.

Rakentaminen

Pohjavesialueille rakennettaessa on huomioitava rajoituksia sekä määräyksiä ja siksi onkin hyvä olla ajoissa yhteydessä Laitilan rakennusviranomaiseen.

- Rakentamisessa on otettava huomioon esimerkiksi paineellisen pohjaveden esiintymisalueet, pilaantuneet maa-alueet sekä rakentamisen vaikutus pohjaveden määrään ja laatuun.

Jätevedet

Jätevesijärjestelmän rakentamiselle tai tehostamiselle tulee hakea Laitilan rakennusvalvonnasta toimenpidelupaa tai lupaa sisällyttää rakennuslupaan.

- Luokitellulla pohjavesialueella jätevesien johtaminen ojaan tai imeyttäminen maahan on kielletty. Kiinteistöillä muodostuvat jätevedet on johdettava putkessa pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäväksi tai kerättävä umpisäiliöön.
- Viemäriverkoston toiminta-alueella olevien kiinteistöjen tulee liittyä jätevesiviemäriin.
- Vesistön lähellä tai vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella olevien kiinteistöjen tulee täyttää puhdistusvaatimus viimeistään 31.10.2019 mennessä.
- Pohjavesialueilla ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu on sallittu ainoastaan tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan hiekan ja öljynerotuskaivon kautta jätevesiviemäriin.

Öljysäiliöt

Vastuu öljysäiliöiden määräaikaistarkastuksista ja öljytuotteiden säilytyksestä sekä mahdollisista öljyvahingoista on kiinteistön omistajalla. Vakuutus ei välttämättä korvaa aiheutettua ympäristövahinkoa, mikäli öljysäiliön tarkastukset ja kunnossapito on laiminlyöty. Laitilan ympäristönsuojeluviranomaiselle on pyydettyä annettava tietoa öljysäiliöistä.

Maanalaisten säiliöiden tarkastusvelvoite perustuu lakiin ja maanpäällisistä säiliöistä on annettu määräyksiä Laitilan ympäristönsuojelumääräyksissä.

- **Maanalaisten** lämmitysöljysäiliöiden kunto tulee tarkistaa turvallisuus- ja kemikaaliviraston hyväksymällä tarkastusliikkeellä 10 vuoden kuluessa käyttöönotosta ja sen jälkeen 2 - 10 vuoden välein säiliön materiaalista ja kuntoluokituksista riippuen. Toimita jäljennös tarkastuspöytäkirjasta Laitilan pelastusviranomaiselle.
- **Maanpäälliset** öljysäiliöt tulee pohjavesialueilla omistajan tai kiinteistön haltijan toimesta tarkastuttaa kymmenen vuoden kuluessa käyttöönotosta ja sen jälkeen kymmenen vuoden väliajoin tai tarkastuksessa laadittuun pöytäkirjaan kirjatun määräjän puitteissa.

Tärkeillä pohjavesialueilla öljy- ja polttoainesäiliöt, öljyiset jätteet sekä muut vaarallisten aineiden säiliöt ja varastot on sijoitettava niin, ettei niistä ole pohjaveden pilaantumista. Haitallisten aineiden vuotojen estämiseksi välttää jätteiden ja romujen varastointia asuinkiinteistöillä.

- Öljytuotteet tulisi säilyttää tiiviisti suljetuissa astioissa ja sijoittaa tiivispohjaiselle alustalle.
- Ulkona sijaitsevat polttoainesäiliöt on tarpeen varustaa kaksoisvaippa-rakenteella tai tiiviillä suoja-altaalla, johon sadevesien pääsy on estetty. Säiliön on oltava hyväksytyjen standardien mukainen ja se on varustettava ylitäytönestimellä.
- Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava käytöstä poistettujen maanalaisten öljysäiliöiden ja muiden kemikaalisäiliöiden sekä niiden putkistojen puhdistamisesta ja poistamisesta.

Energiakaivot

Maalämpö- ja energiakaivojen rakentamiseen tarvitaan toimenpidelupa, jonka myöntää Laitilan rakennusvalvontaviranomainen. Uudisrakentamisessa maalämpöjärjestelmä käsitellään rakennuslupan yhteydessä.

- Pohjavesialueilla voidaan edellyttää energiakaivolle toimenpideluvan lisäksi aluehallintovirastosta haettavaa vesilain mukaista lupaa. Tämän vesitalouslupan tarpeen arvioi Laitilan ympäristönsuojeluviranomainen.

Maa- ja metsätalous

Tarkista eläinsuojasi ympäristölupa mahdollisten pohjavesialueille annettujen määräysten tarkistamiseksi. Selvitä eläintilan tai hevostallin ympäristöluvanvaraisuus Laitilan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

- Pohjaveden pilaamiskiellon johdosta lannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointitilaa, tuotantoeläinten jaloittelualueita ja ulkotarhojen ruokinta- ja juottoaikoja ei saa sijoittaa pohjavesialueelle, ellei maaperäselvitysten perusteella voida osoittaa, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei ole.
- Talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä maaston korkeussuhteista, kaivon rakenteesta ja maalajista riippuen vähintään 30 - 100 metrin levyinen vyöhyke, jota ei lannoiteta lannalla ja orgaanisilla lannoitevalmisteilla. Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden aumavarastointi on pohjavesialueella kielletty.

Tukesin Internet-sivuilta olevasta kasvinsuojeluinerekerististä löytyy listaus pohjavesialueilla rajoitetuista tai kokonaan kielletyistä kasvinsuojeluaineista. Ole erityisen tarkkana, kun kuljetat tai käsittelet laimentamatonta ainetta, tai peset laitteita. Älä käytä pohjavesialueilla kiellettyjä kasvinsuojeluaineita myöskään kotitalouskäytössä.

- Metsätalouden toimenpiteet eivät saa aiheuttaa pohjaveden pinnan laskua, pohjaveden likaantumista tai humuspitoisten pintavesien imeytymistä maaperään.
- Ojitusten yhteydessä on otettava huomioon happamien sulfaattimaiden mahdollinen esiintyminen alueella.
- Harjujen reuna-alueiden savikerroksia ei saa ojituksen yhteydessä puhkaista.
- Muusta kuin vähäisestä ojituksesta on ilmoitettava ELY-keskukseen vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä.

Maa-ainesten kotitarveotto

Maa-ainesten kotitarveotolla tarkoitetaan maa-ainesten ottamista omaa kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Maa-ainesta käytetään esimerkiksi rakennushankkeeseen tai kulkuyhteyksien kunnossapitoon. Kotitarveottoon ei tarvita maa-aineslupaa, mutta yli 500 m³:n otosta tulee ilmoittaa Laitilan ympäristönsuojeluviranomaiselle ottamispaikan sijainti ja arvioitu ottamisen laajuus.

- Kotitarveotto ei saa heikentää pohjaveden laatua ja pohjavedenpinnan yläpuolelle tulee jättää vähintään 4 metrin paksuinen suojakerros.
- Oton päätyttyä kotitarvealue tulee siistiä ja luiskata reunat turvallisiksi.
- Vanhoja maanottokuoppia ei saa käyttää risujen, roskien tai maa-aineksen kaatopaikkana.
- Kuoppia ei saa käyttää motocrossratoina tai ampumaratoina.
- Yritystoiminnan sijoituessa entisiin maa-ainekuoppiin, tulee tavaroiden ja haitta-aineiden säilytykseen kiinnittää erityistä huomiota.
- Pohjavesialueella sijaitseissa lammikoissa uimista, virallisia uimapaikkoja lukuun ottamatta, tulisi välttää samoin kuin eläinten uittamista. Ajoneuvojen, mattojen ja muiden tekstiilien pesua tulee myös välttää.

Yritystoiminta

Suunniteltaessa toimintaa pohjavesialueelle tulee mahdollinen ympäristöluvantarve selvittää Laitilan ympäristöviranomaiselta. Pohjavedelle pilaantumisen vaaraa aiheuttavien kemikaalien käsittely ja varastointi pohjavesialueella vaatii aina ympäristölupamenettelyn. Kiinteistön omistaja on tarpeen vaatiessa velvollinen toimintansa loputtua selvittämään kiinteistön maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuutta.

- Älä varastoi poistettuja kemikaaleja, akkuja ja jäteöljyjä.
- Johda huolto- ja korjaamohallien vedet jätevesiviemäriin hiekan- ja öljynerottimien kautta. Muista myös tarkastaa, huoltaa ja tarvittaessa tyhjentää erottimet vähintään kerran vuodessa.
- Huolehdi, ettei piha- ja varastoalueilta pääse sadevesien ja su-lamisvesien mukana maaperään kemikaaleja, vaarallisia jätteitä tai öljytuotteita.
- Ota selvää käyttämistäsi kemikaaleista ja niiden ominaisuuksista.
- Varastoi vaaralliset jätteet katetussa ja lukitussa varastossa, jossa on tiivis alusta ja reunarakenteet mahdollisten valumien leviämisen estämiseksi.
- Kemikaalien ja polttoaineiden purku-, lastaus- ja varastointi-alueet pitää varustaa imeytysaineilla, kemikaaliliinoilla ja vuoto-suojilla.

Haitta-aineiden vuototilanteessa pyri rajoittamaan vuotoa ja sen vaikutuksia. Ilmoita vuodosta välittömästi hätäkeskukseen (112) ja pohjavesialueella myös Laitilan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja vesihuoltolaitokselle. Nopea jätevesi- ja hulevesiviemäreiden sulku ja suojaus on myös varmistettava.

Lisätietoa

Laitilan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja vesihuoltolaitokselta tai Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta voit kysyä lisätietoa pohjavesialueista ja niihin liittyvistä säädöksistä. Tietoa löytyy myös Laitilan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmasta (kaupungin internetsivuilta).

- Ympäristösihteeri puh. (02) 8501 6303, 050 342 8745
- Työpäällikkö puh. (02) 8501 6359, 050 342 8753
- Maanmittauslaitoksen paikkatietoikkuna-karttapalvelusta (www.paikkatietoikkuna.fi) löydät pohjavesialueiden rajaukset ja voit tarkistaa, sijaitseeko kiinteistösi pohjavesialueella.
- Kaivon huolto- ja kunnostusohjeet sekä hyödyllistä tietoa kaivosvesien laadusta löydät ympäristöhallinnon kaivosivuilta osoitteesta www.ymparisto.fi/kaivot.
- Tietoa kiinteistökohtaisesta jätevesien käsittelystä saat Laitilan rakennusvalvonta- sekä ympäristönsuojeluviranomaisilta.
- Öljysäiliöistä löytyy tietoa Öljyalan Palvelukeskus Oy:n sivuilta www.oljylammitys.fi.
- Energiakaivot, Ympäristöopas 2013 (<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/40953>)
- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston nettisivuilta (www.tukes.fi) löydät ohjeistusta mm. asianmukaiseen kasvinsuojeluaineiden käyttöön, varastointiin ja hävittämiseen.
- Viljelijän Vipu-verkkopalvelusta (<https://vipu.mavi.fi/>) voit tarkastella mm. oman maatilan lohkotietoja ja karttakuvia, joihin on merkitty pohjavesialueet.
- Ympäristöministeriö on julkaissut oppaan maa-ainesten sääntelyä ja järjestämistä varten (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2009, Maa-ainesten kestävä käyttö).
- Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sivuilta (www.tukes.fi) löydät useita oppaita, joissa neuvotaan kemikaalien asianmukaiseen käsittelyyn.

Pohjavesialueet ja pohjavedenottamon suoja-alueet on usein merkitty maastoon kylteillä.

